

Miksi siirtymäkauden ongelmien huomaaminen on niin tärkeää?

Umpikausi

- Loppulypsy 4 vk
- Umpeen meno 2 vk
- Ummessa olo 4-6 vk
- **Siirtymäkausi +/- 3 vk poikimisesta**
- Nordlund et al: lehmän sairastuminen keskimäärin tavallisinta noin 15 vrk poikimisen jälkeen, TCI-indeksi

Umpeutus onnistuu, kun

- Kuntoluokka 3-3½
- Vetimien päät luokkaa 1-2
- Maitotuotos umpeutettaessa < 10 l/pv
- Sorkat hyvässä kunnossa

Umpiosasto= sviittiosasto

- Mukavan sängyt: 14 h lepoa, makuumukavuus, kuivitus
- Hyvä ruoka: Umpilaisille suunniteltu ruokinta
- Hyvät juomat: riittävä vedensaanti, riittävästi juomapisteitä
- Riittävästi ruokintapöytätilaa
- Rauhallinen sijainti,
- Stressi; ryhmittely, rehunsaanti, lämpöstressi

Five Freedoms

Lehmän tuotos on kuin juna...

- Lehmä pyrkii lypsämään, vaikka olisi lievästi kipeä tai olo äklöttävä
- MUTTA: jos sairaus niin paha, että juna luisuu kokonaan raiteiltaan, on vaikeaa saada lehmää enää takaisin täyteen vauhtiin, vaikka sairaus olisi hoidettukin

Siirtymäkauden lehmän sairastuvuuden taustalla

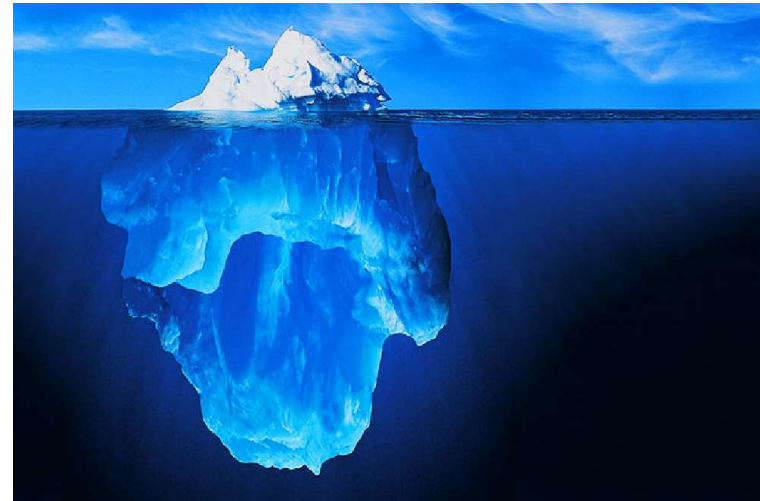
1. Negatiivinen energiatase
2. HypoCa
3. Immunospuressio

Negatiiviinen energiatase

- Poikimisen lähestyessä lehmän syönti jo fysiologisesti heikkenee
- Stressi pahentaa
- Ylitäyttö pahentaa
- Häirintä ruokintapöydällä/riittämätön ruokintapöytätila pahentaa
- Veden puute pahentaa

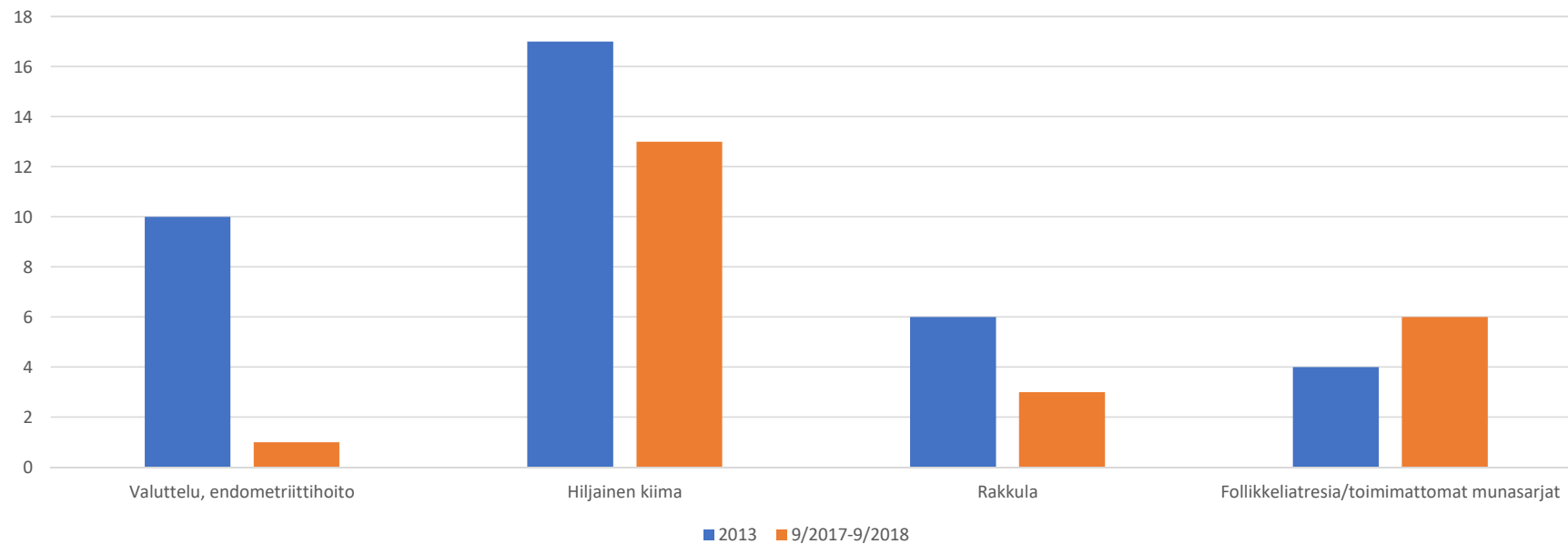
VASTAPOIKINEEN TARKKAILU

- Kliininen asetonitauti on vain jäävuoren huippu; piilevää ketoosia saattaa olla paljon enemmän
 - tuotos↓
 - tulehdussairaudet, ut
 - juoksutusmahan siirtymät
 - hedelmällisyyshäiriöt, valuttelu, hiljaiset kiimat, munasarjojen toimimattomuus, rakkulat

Poikimisen jälkeinen valuttelu-ongelmia jo umpikaudella?

Umpilaiset ulos- vaikutus hedelmällisyyshoitoihin tilalla X

Vastapoikineiden osasto

- Mahdollistaa tehokkaan fresh cow- seurannan
- Jätetään 15 % tyhjää, jos ruokintapaikat (erityisesti arat ensikot hyötyy)
- Lisää kuiva-aineen syöntiä (DMI) arkojen ensikoiden potentiaali paremmin käyttöön
- Poikimakauden tasaisuus!
- Takakierron osastojen muunneltavuus!

Fresh cow seurannalla juna pysyy raiteillaan, matka korkeintaan hidastuu

- Lehmän siirtymäkauden sairastelu ei yleensä ole yksittäinen onnettomuus, vaan tapahtumaketju, joka lopulta ilmentyy kliinisinä oireina
- Oireiden vakavuutta voidaan lieventää tehokkaalla vastapoikineen lehmän seurannalla
- Hyvä hoitajalla ei ainoastaan hyvä karjasilmä; tarttuu aggressiivisesti ongelmaan ja tekee sille jotain
- Tehokkaasti ja nopeasti
 - Vastapoikineet omaan ryhmäänsä
 - Etulukittava aita
 - Värikoodaus
 - 1 ruokintapöydällä kirjaa/huomioi pain face-ilmeet+ ruokahalun, toinen lantakäytävällä mittaa lämmön, tarkastelee valuttelut ja hajut, kokeilee tarvittaessa utareet, arvioi pötsin täyteisyyden ja paskabarometrin
 - 500 le karjassa 1 työtunti/pv

VASTAPOIKINEIDEN TARKKAILU

- Takaapäin

- Ripuli
- Valuttelu
- Lämmön mittaus
- Pötsin täyteisyys, vatsaontelon muoto
- Hengitys
- Häntä
- Utareen täyttyminen

- Edestä

- Yleisolemus ja kehonkieli, asento
- Pain face, korvat
- Sierainvuodot, silmävuodot
- Yskä
- Ruokahalu/tähteet

Umpilehmillä oltava VIP-olot

Umpiosasto; mitä näet?

Umpiosasto; mitä näet?

